

چالش کارآمدی نهادهای انتخابی

مجید انصاری توضیح می‌دهد چه نهاد
یا نهادهایی خواسته‌های مردمی را
نمایندگی می‌کنند

رضا معطریان / ایران

جایگاه مردم و نظام نمایندگی در اندیشه امام (ره) به عنوان بنیانگذار انقلاب اسلامی کجاست؟

بررسی سخنرانی‌ها و مصاحبه‌های حضرت امام تا پایان عمر ایشان در مقاطع قبل و بعد از پیروزی انقلاب نشان می‌دهد که در دیدگاه ایشان رأی و اراده مردم یکی از پایه‌ها و ارکان اصلی هم مقبولیت و هم مشروعیت نظام سیاسی است در برابر دیدگاه دیگری که مطرح بوده و امروز هم کم و بیش مطرح می‌شود. این دیدگاه مسأله حکومت اسلامی به معنای تعیین یک ساختار سیاسی قطعی از سوی خدا در کلیت نظام ولایت فقیه به معنای عام کلمه و کشف این موضوع از طریق خبرگان و رأی مردم به عنوان بیعت اجباری (الزام شرعی) و الزامی مطرح است.

یعنی این بیعت، واجب است و باید از آن حمایت کنند. در واقع رأی مردم نقشی در مشروعیت ندارد بلکه مقبولیت را بیشتر کرده یا موجب تحقق حکومت اسلامی می‌شود. در واقع تحقق خارجی حکومت اسلامی با حضور مردم است.

بین این دو اندیشه فاصله زیادی وجود دارد. البته حضرت امام در دوران معاصر مسأله ولایت فقیه را با شجاعت در درس‌هایشان در نجف مطرح کردند. مبتکر ولایت فقیه ایشان نبودند چون این مسأله یک موضوع دامنه دار فقهی است بلکه ایشان احیاکننده این اندیشه و پیگیری کننده آن تا مرحله تشکیل یک نظام سیاسی و حکومت بر پایه ولایت فقیه بوده است.

در عین حال بینش حضرت امام آن بینش حکومتی یک طرفه نبوده است. به تعبیری دیگر ایشان حضور و رأی مردم را صرفاً از باب تکلیف شرعی

ابراهیم بهشتی

دبیر گروه سیاسی

مجید انصاری عضو ارشد مجمع روحانیون مبارز سابقه حضور در مجلس و دولت را در کارنامه سیاسی خود دارد. او حالا عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام است و بواسطه این حضور ممتد در نهادهای مختلف ارزیابی مناسبی از ساز و کارهای حقوقی و حقیقی حاکم بر ساختار سیاسی ایران دارد. گفت و گو با وی با محور بررسی کیفیت «نظام نمایندگی» در ایران است اینکه نهادهای انتخابی چقدر توانسته‌اند مطابق با فلسفه وجود خود، مطالبات عمومی را نمایندگی کنند و اصطکاک‌های موجود بین نهادهای انتخابی و انتصابی چه مشکلاتی را پیش روی حاکمیت و تحقق خواسته مردم قرار داده است. این فعال سیاسی اصلاح طلب توضیح می‌دهد که تفسیرهای نادرست شورای نگهبان از اصل ۱۱۳ قانون اساسی و نظارت بر انتخابات کارآمدی نهادهای انتخابی را به چالش کشیده است. متن این گفت و گو را در ادامه می‌خوانید.

■ بحث ما درباره نظام نمایندگی در جمهوری اسلامی ایران است و اینکه نهادهای انتخابی مثل دولت، مجلس و شوراهادر ۴۰ سال گذشته چقدر کارکرد داشته و کارویژه‌های خود را بروز داده‌اند یا در چه بخش‌هایی با چالش‌هایی مواجه هستیم. در ابتدا می‌خواهم توضیح دهید که اساساً